

IZHAJA VSAK DAN

(tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj).
Pisanišne števe, se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih
tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru,
Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdov-
ščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvd. (10 stot.)
OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1
kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm.
Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po
20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka
adaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, naj-
manj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave
„Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.
Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na na-
ročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne ozira.
Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za
celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepranko-
vana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica S. Francesco d'Assisi 20.
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEPAN GODINA. Lastnik
konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“,
vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica
S. Francesco d'Assisi šte. 20.
Poštno-hranilnični račun šte. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Politično društvo „EDINOST“

vabl na

JAVNI SHOD

ki se bo vršil

v sredo, dne 18. t. m.,

ob 7.30 zvečer v gled. dvorani „Nar. doma“.

DNEVNI RED:

1. Vseučiliščno vprašanje.
2. Internacionalizem slovenskih socijalnih demokratov.

K obilni udeležbi vlijudno vabi

ODBOR.

BRZOJAVNE VESTI.

Državni zbor odgođen.

DUNAJ 16. (Kor.) Državni zbor je bil na podlagi cesarjevega pooblastila odgođen.

DUNAJ 16. (Izv.) Danes proti 6. uri zvečer so potegnili z zastavnih drog pred parlamentom črno-žolte zastave, znamenje, da je državni zbor odgođen. Ob 4. pop. se je vršila konferenca čeških in nemških zaupnikov, kateri je predsedoval prof. dr. Bachmann. V imenu Čehov je izjavil posl. Viškovsky, da Čehi ne morejo sprejeti nemškega stališa, a v imenu Nemcev je izjavil poslanec dr. Urban, da Nemci vztrajajo pri svojih zahtevah. Govorili so še posl. dr. Kramář, Choc, Šmeral in prof. Bachmann, ki je konstatiral, da so se pogajanja razbila. Ob 4.45 je sporočil posl. Stanek zborničnemu predsedniku dr. Sylvestru, da so se pogajanja razbila, in leta je nemudoma obvestil ministrskega predsednika. Ob 5.30 je zbornično predsedstvo že imelo v rokah dopis ministrskega predsednika, da je državni zbor odgođen.

Po končani češko-nemški konferenci so češki zaupniki izdali poseben razglas, v katerem se kratko komentira razbitje pogajanj in izjavlja, da se je sklenilo izdati poseben poziv na češki narod, v katerem se razloži narodu postopanje poslancev in konstatira, da je edino le trdoglavo Nemcev preprečila uspešno rešitev parlamentarne krize.

Kakor se je izvedelo, so bili Čehi še danes popoldne pripravljeni znatno popustiti. Zahtevali so vzpostavitev deželne ustave na Češkem, torej razpis in izvršitev volitev ter konstituiranje deželnega zbora, in pred vsemi deželnimi odbori in to z dodatkom, da se češke stranke sporazumno z najvišjim deželnim maršalom zavežejo s častno besedo, da bo deželni odbor uradno popolnoma nepristransko ter tudi glede podeljevanja posameznih referatov v narodnih zadevah vedno upošteval zahteve Nemcev. Tudi glede imenovanja uradnikov bi se ravnal po narodnostnem ključu. Tako bi Čehi dali Nemcem via facti vse ono, kar Nemci zahtevajo via legis. Nemci pa so odbili to ponudbo in so zahtevali, naj se razpišejo deželnozborske volitve, naj se skliče dež. zbor, ki pa naj takoj

sklepa o novem deželnem in deželnem volilnem redu, in šele potem, ko bi bil ta sankcioniran, naj bi se že po novemu redu izvolil deželni odbor po narodnih sekcijah. Te zahteve so bile za Čeha nesprejemljive.

V parlamentarnih krogih se zatrjuje, da bo počival parlament do pozne jeseni. Nekateri so pa mnenja, da bo vlada skušala meseca junija sklicati parlament h kratkemu zasedanju, da bi spravila pod streho vsaj proračunski provizorij za drugo polovico leta. Ostale državne potrebe, kakor zvišanje rekrutnega kontingenta izvrši vlada s pomočjo § 14. Prve dni meseca aprila bodo že odredeni vojaški nabori. Finančni minister je že končal pogajanja z dunajskimi finančnimi krogi za posojilo 480 milijonov. Delegacijsko zasedanje ne bo trajalo dolgo in bo najbrž jeseni še eno delegacijsko zasedanje. Če v juniju ne bo sklican državni zbor, si zagotovi vlada proračunski provizorij s § 14 za pol leta, ali pa tudi za celo proračunsko leto, ki traja po novem od 1. junija do 30. junija.

Ker se odgoditev parlamenta ni mogla pravočasno naznaniti, je bilo danes v parlamentu še zelo živahno in bo najbrž jutri še tudi.

DUNAJ 16. (Kor.) Kakor poroča „Reichsratskorrespondenz“ je predsednik dr. Sylvester v zbornici navzoče poslance nemudoma obvestil o odgoditvi parlamenta. Tekom večera so bili vsi poslanci obveščeni o odgoditvi državnega zbora.

Ministrski predsednik o odgoditvi parlamenta.

DUNAJ 16. (Izv.) V jutrišnji uradni „Wiener Zeitung“ bo priobčen članek, v katerem ministrski predsednik grof Stürgkh utemeljuje svoje postopanje proti parlamentu in pravi, da mu je dalo v to povod dejstvo, da je strankarstvo in pomanjkanje mirnega razpoloženja oškodovalo največje interese države in narodov. Ostro se zaganja v obstrukcijo in pravi, da stori vlada vse, kar je potrebno za državo. Opominja dalje tu- in inozemstvo, naj se ne razburja. Grof Stürgkh proglasa novo načelo, da je namreč parlament le sredstvo za doseg državnih namenov, kar se pravi bolj po domače: sredstvo vlade. Končno izjavlja, da je potreba poskrbeti, da narodnostni boji ne bodo več ovirali državnih zadev. Narodnostne zadeve, naj se rešujejo v deželnih zbori. Za nas Jugoslovane je to načelo popolnoma nesprejemljivo.

Vlada za italijansko fakulteto v Trstu.

DUNAJ 16. (Izv.) „Südslavische Rundschau“ priobčuje danes dopolnilno poročilo k včerajšnjemu poročilu „Edinosti“ glede vladnih namer glede italijanske pravne fakultete. „Südslav. Rundschau“ izjavlja, da je tudi njej došla z avtoritativne strani vest, ki v polni meri potrjuje poročilo „Edinosti“. Ministrski predsednik grof Stürgkh je bil do zadnjega časa nasproten Trstu kot sedežu italijanske fakultete, ker so bili najmerodajnejši faktorji proti Trstu. V zadnjih časih pa je odpor teh merodajnih faktorjev proti Trstu kot sedežu laške fakultete pojenjal in zato se vlada sedaj zavzema za Trst kot sedež italijanske fakultete. Zadeva je vsled odgoditve državnega zbora sicer tudi odlo-

žena, toda ni izključeno, da vlada prihodnjo jesen ustreže italijanskim željam izven parlamentarnim potom z nekim provizorijem v Trstu.

Parlamentarizacija hrvatske vlade.

BUDIMPEŠTA 16. (Ogrski biro.) Minister za Hrvatsko, grof Pejačević je izjavil napram poročevalcu lista „Est“: — Verzija, da se je sobotni ministrski svet bavil z vprašanjem popolnitve hrvatske vlade, ne odgovarja resnici. To vprašanje je sicer vedno aktualno, vendar pa se ministrski svet sedaj ne bavi z njim. Nasprotno pa se je razpravljalo o razlastitvi morskega obrežja, ker opozicija izkorišča tozadevni zakonski načrt za politično agitacijo in zavaja v zmotno obrežno prebivalstvo. Opozicijski agitaciji, ki nima nobene stvarne podlage, se je treba odločno upreti.

BUDIMPEŠTA 16. (Izv.) Za enkrat se ne ve, ali je ban Skerlec resnično bolan, ali pa le politično. Sumljivo je, da je ban, ki se je že prijavil za avdienco na Dunaju, odločil, da se vrne v Zagreb. Ban je v avdienci hotel predlagati cesarju nove sekcijske načelnike hrvatske vlade po predlogih koalicije, ki je v tem pogledu izročila banu dva predloga: 1. podban dr. Aleksander Badaj, sekcijski načelnik za pravosodje dr. Hinko Hinković, za gospodarski oddelek dr. Vladimir Mažuranić; 2. podban dr. Nikolić Podrinski, pravosodje dr. Badaj, gospodarstvo dr. Mažuranić. Kakor se zatrjuje, je izključeno, da bi bila sprejeta prva lista, vsled česar bo ban predlagal drugo listo. Kedaj se zgodi to, še ni gotovo. Načelnik oddelka za uk in bogočastje ostane dosedanj načelnik Tropš.

Ban Skerlec obolev?

BUDIMPEŠTA 16. (Ogrski kor. urad.) Hrvatski ban baron Skerlec, ki je dospel v soboto v Budimpešto in se že ob svojem odpotovanju iz Zagreba ni počutil najbolje, je obolev na influenco. V soboto se je po končanem ministrskem svetu moral vleči v posteljo in bo moral par dni ostati v postelji. Mrzlca ponehuje. V sredo ali soboto se najbrž ban vrne v Zagreb. Vest, da je nameraval ban odpotovati na Dunaj, kjer bi naj bil sprejet pri cesarju v avdienci, je neresnična. Baron Skerlec ni nameraval potovati na Dunaj.

Revizija ustave v Srbiji.

BELGRAD 16. „Balkan“ javlja, da se v Srbiji pripravlja revizija ustave zlasti glede prestolonaslednišvenega prava. Re-signacijo princa Gjorgja dne 15. marca l. 1909. je pač vzela naznanje skupščina, ne pa, kakor je v smislu ustave, velika narodna skupščina. Poroka prestolonaslednika Aleksandra s hčerko ruskega carja je zagotovljena, toda ne izvrši se pa prej, dokler se ne precizira nasledstveno pravo, kakor izrecno želi tudi car.

Kosovske slavnosti.

PRIŠTINA 16. (Izv.) Srbski in črnogorski kralj v kratkem prispeta v Prištino, da bosta prisotna pri velikih kosovskih slavnostih v proslavo odrešitve srbskega naroda izpod turškega jarma.

Albanska vlada.

DRAČ 16. (Kor.) Kralj se čuje bo nova albanska vlada sestavljena tako-le: Turkhan paša predsedstvo in zunanje

stvari, Essad paša vojno in finance, Prek Bib Doda notranje stvari, pošto in brzojav, Aziz paša pravosodstvo in kulturo, dr. Turtulli nauk, Hasan beg Priština poljedelstvo in trgovino.

Nameravani atentat na carja.

PARIZ 16. (Izv.) V Skoplju so aretirali nekega Rusa po imenu Paslova, ki je na sumu, da je nameraval izvršiti atentat na ruskega carja. Ko so preiskali njegovo stanovanje v Skoplju, so našli tamkaj mnogo zelo kompromitirajočih listin. Srbske oblasti izroče Paslova ruskim oblastim.

Vohunski proces na Dunaju.

DUNAJ 16. (Kor.) Danes se je pričel pred tukajšnjim deželnim sodiščem proces proti 9 osebam ruske narodnosti, katere so obtožene, da so leta 1912. vohunile v Galiciji po nalogu ruskega generalnega štaba. Svoja poročila so baje po posredovanju nekega Pavla Petrusa v Lipskem pošiljali v Petrograd.

Hud potres na Japonskem.

TOKIO 16. (Kor.) Iz akitskega okraja se poroča, da je potres porušil 435 hiš, pri čemer je bilo 83 oseb ubitih ali pa težko ranjenih. Železniške zveze so na več krajih pretrgane.

Proti preganjanju Rusov v Galiciji.

PETROGRAD 16. (Kor.) V Adeltalu se je vršilo veliko javno zborovanje, ki mu je predsedoval grof Bobrinski in ki se je bavilo s preganjanjem ruskega življa v Galiciji. Navzočih je bilo več parlamentarcev raznih strank, veliko članov slovenske družbe, vojaštva in dijaštva. Grof Bobrinski je imel daljši govor, v katerem je slikal proces v Marmaros Szigetu in poudarjal, kako mučen vtisk je napravila v ruskih krogih stroga razsodba ogrskega sodišča.

Rusko oboroževanje.

PARIZ 16. (Izv.) Kakor zatrjujejo tukajšnji listi, se pomnoži mirovno stanje ruske armade za skoraj pol milijona in bo štel v bodoče 1,700.000 mož. Ruska vlada predloži na izrecno željo carjevo državni dumi v najkrajšem času predlogo o novih vojnih potrebščinah, za katere zahteva preko 800 milijonov rubljev.

Policijska izpraznila cerkev.

BEROLIN 16. (Kor.) V cerkvi sv. Pavla v Alt-Moabit (Berolin) je prišlo včeraj, ker je duhovščina odklonila zahtevo večjega števila poljskih rodin, da bi se bilo prvo obhajilo njihovih otrok vršilo v poljskem jeziku, do nemirov, ki so se končali s tem, da je policija izpraznila cerkev.

Ministrova soproga z revolverjem napadla urednika.

PARIZ 16. (Kor.) Soproga finančnega ministra Caillauxa je prišla danes v uredništvo lista „Figaro“ in in večkrat ustrelila z revolverjem na glavnega urednika Calmetta, ki je zadnji čas zelo napadal ministra Caillauxa.

Saški kralj na Dunaju.

DUNAJ 16. (Kor.) Danes ob 7.15 zjutraj je prispel saški kralj Friderik Avgust na Dunaj. Na kolodvoru je sprejel kralja njegov netak, nadvojvoda Maks in ga spremljal v augartensko palačo, kjer ga je sprejela nadvojvodinja Marija Josipina. Dne 19. t. m. se odpelje kralj na Trbiž, kjer ostane do 27. ali 28. t. m.

PODLISTEK.

Rdeči mlin.

Roman. Spisal Xavier de Montépin.

— Kričite, kolikor hočete, kričite, da ohripavite, če vam je morda všeč tako. Slišal vas pa itak ne bo nihče; tu ni razun nas niti žive duše. Če bi pa utegnil priti kdo, tem slabše zanj. Ne poznate me še. Dokler se mi ne nasprotuje, sem ponižen kakor jagnje; če se mi pa kdo zoperstavlja, potem pa ne poznam šale.

— Gospod, za božjo voljo, usmilite se na ju, — je jecljala gospa Andouinova.

— Na kolenih vas prosim, — je prosila Pavlina, — prizaneste nama. V imenu vaše matere vas prosim, pustite naju ubogi ženski zmirom!

— Sedaj komaj vem, s kom imam opravka, — je zaklical Sauvageon, zoperno se krohotajoč. — Spoznal sem vaju po glasu. V eni roki imam staro sovo, v drugi pa mlado golobčico. Vrag naj vzame sovo, jaz si pa vzamem golobico.

S temi besedami je vrgl guvernanta ob tla, Pavlino pa privil tesneje k sebi.

— Ljubi bog! — je vzkliknila Pavlina, kateri se jej je zopet že skoraj začela motiti pamet, — ali mi res nihče ne more priti na pomoč? Oče, oče! Ali res ne pošlje branitelja svojemu otroku?

Do tod je segala Sauvageonova uloga. Sedaj je moral nastopiti Lascars s svojo.

Prav v Pavlinini bližini se je oglašil v temi lepo doneč glas, ki je brezdvomno prihajal od finega, izobraženega moža:

— Kdo kliče tu na pomoč? Kdo potrebuje branitelja?

Pavlina je mislila, da je sama božja previdnost zaradi nje posegla vmes. Zaklicala je:

— O, pomagajte nama, ubogima ženskima! Nebo je uslišalo najine prošnje, najin rešitelj boste!

— Proč odtod! — je zavpil Lascars in popolnoma razločno je bilo slišati, da je nekdo potegnil meč iz nožnic. — Bodite kdorkoli, odstranite se, drugače boste imeli opraviti z menoj!

— Jaz da naj se odstranim? — je vpraševal Sauvageon. — Tako lahko se pač ne umikam nobenemu sovražniku!

Potegnil je izza pasa dolg nož in naskočil žnjim Lascarsa.

Nato se je začel med njima navidezno mesarski boj, ki je bil tem hrupnejši, ker sta se morala oba nasprotnika truditi, da sta se bojevala tako, da je bil boj vsaj navidezno resen in strašen! Seveda sta se domenila že naprej, da bosta pazila, da ne rani drug drugega. Vzlic temu pa je dobil Lascars prasko na roki, ki je sicer močno krvavela, ki pa nikakor ni bila nevarna.

Pavlina, ki je mislila da preti njenemu viteškemu osvoboditelju smrtna nevarnost od brezvestnega zavratnega morilca, je klicala na vse glasi na pomoč in guvernantu prav tako.

Ti klici na pomoč so povzročili nekaj, česar Lascars in Sauvageon nista pričakovala.

Dogodek se je namreč vršil v primerno neprevetli razdalji od onega kmetškega posestva.

Naenkrat so se odprla vrata z dvorišča; v temi se je pokazala luč in pokazali so se trije hlapi, za katerimi je prihajala kmetica. Dva sta nosila svetilke in senene vile, tretji pa je bil oborožen s staro muketo.

— Glejte, da izginite, — je pošepetal Lascars Sauvageonu. — Stvar se je zaobrnila tako, kakor nisva pričakovala.

Sauvageon ni čakal, da bi mu bil Las-

cars ponovil svoj opomin. Zbežal je, držeč svoj nož visoko nad glavo. Toda nož nikdar ni ostrušil krepkih kmetijskih fantov, ki so bili v večini in so zato imeli še več poguma. Udrli so jo za Sauvageonom.

Sauvageonu je tako pretila resna nevarnost. Tekel je kakor zajec. Skoraj je že čutil osti senenih vil na svojem hrbtu, in le še par trenutkov, pa bi ga bili tudi že pograbili njegovi zasledovalci. Ozrl se je v svojem teku nekoliko okrog sebe. Le par korakov v stran je tekla Sena. Krenil je torej nenadoma proti reki in se z držnim skokom vrgl v valove, ki so se takoj zgrnili nad njegovo glavo.

Hlapi so strme obstali na obrežju. Nihče od njih ni znal plavati in lopov, ki so ga imeli skoraj že v rokah, se jim je izmuznil.

— No, — je rekel Jean, oni hlapec, ki je bil oborožen z musketo, — če se zopet prikaže na površini, mu poženem ves naboj muskete v glavo.

— Je že tu, — sta zaklicala ona dva. — Lopov plava kakor podgana.

V jasnem svitu svetilk se je popolnoma razločno videla Sauvageonova glava na površini vode. Kakih dvajset korakov od obrežja se je zopet prikazal.

Italijanska divjaštva na Revoltelli.

»Piccolo« je omolknil, zmanjkalo mu je laži in obrekovanj našega dijaštva, in zato molči. Je pač zastoj braniti stvar, o kateri je sam prepričan, da zadeva glavna krivda na njej njega samega, saj je prav »Piccolo« tisti list, ki je s svojim neprestanim hujkanjem resnično in posili laškega tržaškega prebivalstva proti nam Slovencem dognal stvar do skrajnosti, saj je prav on glavni krivec, da danes tržaška laška poulična fakinaža napada in pobija Slovence, ki se predrznejo na ulici izpregovoriti slovenske besede. Vedna hujkanja »Piccolova« so bila tudi pred vsemi kriva, da je prišlo do onih žalostnih, kulturnega naroda nevrednih, sramotnih dogodkov na tržaški Revoltelli, da laška mladina, ki naj bi se posvečala resnim študijam za svoje življenje, pred vsemi uganja najstrastnejšo, najzagrizenejšo slovanofobsko politiko in pretvarja »Piccolove« besede v dejanja, v poboje. Žalostno je to, in le preseren znak skrajne propalosti laške mladine, kateri nadomestujejo visoke etične ideale — krvavi poboji, debele gorjače in boksarji! Namesto da bi se ta mladina navduševala za vse, kar je lepo in blago, vidi višek dosegljive sreče in naslade v — krvavih in razbitih glavah svojih slovenskih tovarišev! Res žalostno, res sramotno.

»Piccolo« sedaj molči in priobčuje le tu-patam pod naslovom »Le provocazioni slave alla scuola Revoltella« kako vest iz izven tržaškega sveta, v kateri se čita o slovenskih protestnih zborovanjih, o ogroženju slovenskih množic zaradi laških nasilstev na tržaški Revoltelli. Seveda so to potem nasilstva proti ubogim Italijanom, ki ne znajo niti vode skaliti, in mi Slovani smo pa sami divjaki, nasilneži, ki bi menili da te uboge Italijane kar preko noči požari s kostmi in kožo in dlako vred. Res, dosti laži in dosti obrekovanj je treba, da bi se italijanska nasilstva pokazala v vsaj nekoliko milejši luči; toda ves »Piccolov« trud je zastoj; divjaštvo, ki so jih zagrešili laški akademiki na našem dijaštvu, vsakdanjih zločinskih pouličnih napadov na naše ljudi ne izbriše nobena »Piccolova« laž in nobeno italijansko obrekovanje!

Sisgoreo v svobodi.

Stjepan Sisgoreo, dijak prvega letnika Revoltelle, ki se je mogel ubraniti svojega pobesnelega napadalca Sanguina edino le s strelom iz revolverja in je bil vsled tega aretiran in že izročen sodišču, je bil včeraj popoldne ob eni spuščen v svobodo. Njegova braniteljica odvetnica dr. Brnčić in dr. Tomašić sta bila tekom včerajšnjega dopoldneva pri državnem pravdniku in preiskovalnem sodniku. Govorila sta tudi s Sisgoreom v zaporu. Vsled njunega posredovanja je preiskovalni sodnik zaslišal priče in je na podlagi njihovih izpovedi odredil, da se spusti Sisgoreo v svobodo. Sisgoreo je prišel iz zapora v kavarno »Balkan«, kjer se shaja naše dijaštvo z Revoltelle in je bil tamkaj sprejet z najodkritosrenejšo radostjo. Tudi ostalo, v kavarni se nahajajoče slovanofobno občinstvo je z veseljem pozdravilo mladenička, ki ga je laško nasilje dovedlo tako daleč, da je moral poseči po orožju, da si obvaruje svoje življenje, ogroženo po podivjanih njegovih lastnih tovariših.

Govorili smo s Sisgoreom, ko je prišel iz preiskovalnega zapora in pohvalil se je, da so i na policiji i na sodišču ravnali z njim zelo obzirno in prav tako tudi v preiskovalnem zaporu. Posebno pa je povdarjal Sisgoreo, da so bili italijanski dijaki, ki so bili tudi v preiskovalnem zaporu, kedar

so prišli skupaj, zelo prijazni z njim, da mu ni rekel nihče niti žale besedice, a včeraj popoldne, ko so bili vsi izpuščeni iz preiskovalnega zapora, so se poslovili od njega kakor dobri stari znanci in prijatelji in mu celo podali roko.

Iz vsega tega je pač jasno razvidno, da italijanska mladina sama na sebi ne bi bila tako slaba, ko bi je ne pokvarjali, zavajali in hujskali drugi činitelji k takim divjaškim dejanjem, kakor so bila ona na Revoltelli. In tako si potem vtika ta mladina na čelo pečat zločinstva kot žrtve hujška druga, ki sede lepo na varnem.

Za aretirance in v preiskovalnem zaporu se nahajajoče italijanske dijake je včeraj dopoldne posredoval na sodišču, oziroma višjem državnem pravdniku državni poslanec dr. Gasser. Za branitelje so se jim ponudili odvetniki dr. Gasser, dr. Barčič, dr. Höberth, dr. Robba, dr. Wondrich, dr. Zanolla in dr. Zennaro; vse skupaj kot civilno stranko pa bo zastopal odvetnik Pangrazi.

Kako so pripravljali napad na naše dijake.

Velezanimivo je, kako so italijanski dijaki na Revoltelli natančno vse pripravili za napad na naše dijake. Poročali smo že, kako so porazmestili po vsej okolici Revoltelle, Carduccijski ulici in bližnjih ulicah manjše skupine pouličnih razgrajčev in pretepačev, katere je vodil po eden italijanski dijak, ki je seveda poznal naše dijake in opozarjal svojo podrejeno mu sodrgo nanje. To so bile prave vojaške patulje, ki naj bi zasledovale — sovražnika. Imeli so pa tudi še podrobneje urejeno poizvedovalno službo. Eden onih italijanskih dijakov, ki so bili aretirani, namreč neki Stölker, čigar ime le prejasno kaže, da njegovi očeti niso iz dežele limon in pomaranč, temveč od nekdaj tam gori z nemškega severja, je bil tudi navzoč pri oni italijanski uri v petek popoldne, h kateri zahajajo samo oni dijaki, ki niso obiskovali italijanskih srednjih šol. Stölker je igral med našimi 14 dijaki vohuna. Bil je namreč samo nekaj minut pri italijanski uri, da je natančno videl, koliko naših dijakov je navzočih. Potem pa je izginil iz učne sobe; seveda da je nesel poročilo ostali armadi napadalec, s katero se je vrnil potem nad naše dijake in pri napadu sodeloval tako vneto, da je bil tudi med aretiranci. Imeli so torej Italijani res naravnost imenitno zamišljen in organiziran napadni načrt, ki so ga tudi potem točno izvedli.

Revoltella zaprta.

Kakor smo poročali, je Revoltella na višji ukaz zaprta na nedoločen čas in je ravnateljstvo dobilo nalog, da uvede strogo preiskavo. Kolikor nam je dosedaj znano, naši dijaki tozadevno še niso dobili nikakega obvestila in jih ravnateljstvo še ni povabilo k zaslišanju. Da pa se je ta preiskava odredila preko kuratorija zavoda, ki prvotno ni smatral za potrebno, da bi uvedel preiskavo zaradi prvega izbruha italijanskih nasilstev, je vendar dobro znamenje, ki kaže, da je tudi merodajnim krogom že preveč tega italijanskega divjaškega počenja in da hočejo uvesti na zavodu, ki dobiva znatno državno podporo, vendar enkrat mir in red.

Naše dijaštvo je prejelo z zborovanja podružnice Narodne Zajednice v Zametu sledeči brzojavni pozdrav:

»Zgražamo se nad nasiljem nahučkane taljanske mladice na štetu naših djaka. Prolivena krv naših neka bude predznakom bolje budućnosti!«

Naš list pa je prejel sledečo brzojavko:

nosst, tako važna za vsako organizirano in sistematično delo, posebno odlikovala proizvajanje vseh sporednih točk, kar prihaja pred vsem učni metodi zavoda v čast. V tem oziru je bilo posebno pri »Otroški simfoniji« prav ginljivo gledati, kako pazljivo in natančno so mladi proizvajatelji ravnali z otroškimi instrumenti, kakor s trompeto, piščalkami, posnemajočimi razne tiče klice, z ropotuljami, triangelnom itd., tako, da so se tudi ti, četudi brezbarvni instrumenti, uglašali popolnoma z orkestrom samim.

Odkritosrečno odobravanje prijetno iznenađenega občinstva je sledilo obema točkama in tudi vsem drugim, ki so bile na sporedu; kajti izvajanje vseh točk je odlikovala dobra šola, vztrajna vaja, natančnost in, kakor že prej rečeno, predvsem disciplinarnost.

Zelo dober vtis ta napravila oba soligralca na gosli, Ivančič in Gorjup, prvi s Čajkovskega »Francosko staro pesmijo« in Cuijevo »Musette«, ki sta pričali: o marljivi in vztrajni vaji, in drugi z Jansevim »Koncertinom D-dur«, ki se je s svojo gotovostjo in samozvestjo in svojo nadarjenostjo posebno prikupil občinstvu. — Topla pohvala občinstva jima bo gotovo v bodrilo v njih nadobudnem stremljenju.

Haydnovi kvarteti na lok so pravi tip stare klasične glasbe. Treba priznati, da je bila ta točka (op. 19) srečno izbrana. Kakor upamo, je bil s tem postavljen temelj

REKA, 16. — Bračo, hvala vam na lipopom, junačkom primjeru za obranu našega jezika, naše največje svetinje. Vi ste se ponijeli junački onako, kako se moramo ponijeti svi mi, jer nijeste žalili krvi za obranu jugoslovanske nasije. Pokazali ste se pravom bračom onih sa Kumanova. — Slatko je umrijeti za vse ono, što je naše. — Sušačka srednješkolska omladina.

Odhod hrvatskih dijakov iz Trsta.

V sredo odidejo naši revoltellski dijaki Hrvatje v svojo domovino Dalmacijo. Da se naše občinstvo primarno poslovi od teh nam vsem tako ljubih sinov hrvatskega naroda, katerih kri je tekla vsled laškega divjaštva na naših tržaških tleh, priredi naše dijaštvo danes, v torek, dne 17. t. m., ob 9 zvečer v bivši Sokolovi dvorani v Narodnem domu

poslovljni večer

h kateremu je vabljen vsakdo, ki simpatizira z našimi narodnimi mučeniki in žrtvami laškega nasilstva!

Manifestacija dunajskega jugoslovanskega dijaštva.

Dunaj, 14. marca 1914.

Zadnji štirje dnevi so potekali dunajskemu jugoslovanskemu dijaštvu v znamenju protesta proti italijanskemu nasilstvu na tržaški »Revoltelli«, italijanskemu vseučilišču v Trstu in boju za naše vseučiliške in šolske zahteve. — O shodu jugoslovanskega dijaštva v sredo, dne 11. t. m., je dnevno časopisje že poročalo. — Drugi dan, v četrtek, se je zbrala na univerzi v avli množica kakih 400 naših akademikov, da paralelizira eventuelne nastope od strani Italijanov in da ob enem manifestira za svoje zahteve na akademskih tleh. Napram deputaciji, ki je odšla k rektorju, da mu pojasni namen našega nastopa, se je izjavil rektor jako blagohotno. Izrazil je celo simpatije postopanju našega dijaštva proti tržaškemu dogodkom in zahtevi za reprociteto zagrebškega vseučilišča. Ker se ta dan Lahi niso od nikoder prikazali, je odšlo dijaštvo v dolgem sprevodu, spremljano od policijskega kordona, po Ringu pred parlament. Tam je dijaštvo odposlalo deputacijo šestih k obema jugoslovanskima kluboma, da jima izrazi svoje zahteve v smislu resolucij prejšnjega dne. Zastopniki obeh klubov so dijaštvu obljubili zastaviti vse sile, da dosežejo zadoščenje za tržaške izgrede in rešitve jugoslovanskega vprašanja. Sprevod se je vrnil pred univerzo in tam promeniral pred pročeljem, dokler se ni vrnila deputacija. — V petek so Italijani, ki so dobili izdatno denarno vsoto v dispozicijo in mnogoštevilni sokurz bojnikov iz Grada, Inomosta, že na vse zgodaj zasedli en masse avlo. Ko se je raznesla vest, da so Italijani v avli, se je pričelo zbirati jugoslovansko dijaštvo v posameznih gručah pred univerzo. Med tem je iziral rektor Italijani z univerze in ti so zavzeli rampo ter pričeli izzivati maloštevilne Jugoslovane. Ko je razburjenje v jugoslovanski množici, ki se je ta čas ojačilo, priklopelo do viška in je že navalila, vihteč palice, na rampo, se je pomaknil med obe stranki močan policijski kordon, kateremu je prišla na pomoč policija na konjih in ta je porinila Jugoslovane od univerze na Univerzitetstrasse. Otdot so odšli burno protestujoč pred skupni lokal več jugoslovanskih društev, kjer so v improviziranem shodu na ulici hrupno zavzeli stališče proti nasilju. Vrnili so se v smeri proti univerzi, kamor pa jim je policija zabranila dostop. Na njih daljnem pohodu jih je policija

ustavila ter obkolila pred rotovžem. Mimo so prikorakali malo pozneje v smeri proti parlamentu Lahi, čuvani od podvojenega kordona. Jugoslovanom je vskipela kri. Predrli so policijski kordon ter v divjem toku drveli preko parka, da vpadajo Italijanom v bok in maščujejo njih izzivanja. Na voglu rotovžkega parka pri parlamentu jih je pa vrgla policijska konjenica nazaj proti univerzi, kjer so se razšli brez vsakih nadaljnjih hrupnih demonstracij.

Razburjenje jugoslovanskega dijaštva je naraščalo tekom dne. Improvizirani jugoslovanski vseučiliški komite je dal za soboto parolo, da na vsak način zasedemo na vse zgodaj rampo, da preprečimo če treba s silo vsako približanje Italijanov na univerzo.

Člani športnega kluba »Mahan« in »Slava« so bili že ob 1/25 zjutraj na mestu. Italijanski pohod je bil aviziran ob 1/27. Ob tej uri je stala na rampi že močna četa naših, ki je tekom dopoldneva narasla na množico do 500 ljudi. A Italijani so se pojavili le od daleč v manjših gručah. Tekom vsega dopoldneva niso niti poskusili priti bližje. Ze proti koncu je napravil nekdo dober dvotip. Razdelil je med množico makarone in namah so bili okrašeni vsi klobuki s tem simbolom naših južnih sosedov, kar je izzvalo med gledalci mnogo smeha. Ob 1/211 so zapustili naši dijaki univerzo proti garanciji od strani rektorja, da prepreči vsak eventuelen poskus Italijanov, da bi zasedli rampo. Spremljani od neizogibnega kordona so šli v sprevodu spet pred društveni lokal v Beethovengasse, kjer so sklenili prepustiti nadalnje korake vseučiliškemu jugoslovanskemu komiteju. Med prepevanjem nacionalnih himen so se nato razšli.

Ob tej priliki moramo pripomniti dvoje stvari.

Jugoslovani imamo na Dunaju neizrečeno težko stališče. Vsaka svoboda gibanja na univerzi nam je preprečena vsled ozirov na nemško dijaštvo, ki je sicer to pot strogo čuvalo nevtraličeto, a je vendar vedno povdarjalo, da hoče striktno čuvati nemški značaj univerze. Na ulici pa imamo za vsakim korakom policijo.

Razveseljivo dejstvo pa je, da je te dni pokazalo jugoslovansko dijaštvo, kako prožeto je od ideje nacionalnega jedinstva. Ni mu to samo prazna fraza, temveč pokazalo je, da je pripravljeno tudi dejansko celotno nastopati, tudi če gre za interes poedinega plemena.

Nadaljnemu postopanju bo določal smer jugoslovanski vseučiliški komite. Pozivljamo vse tovariše, naj se odzovejo njegovega eventualnemu klicu še mnogo številneje, nego doslej, da dostojno izrazimo simpatije žaljenim tržaškim tovarišem.

Domache vesti

Čehi in vprašanje italijanske univerze. Nekateri češki poslanci so si torej osvojili stališče, da Italijanom ni smeti odrekati pravne fakultete, ker je to kulturna zahteva, in da mora ta zavod biti v Trstu, ker je to kulturno središče Italijanov. Da se malo pogovorimo s to gospodo. Med nami v Trstu in Čehi v Brnu je analogija v toliko, da smo mi tu, oni pa tam v

ÚSTŘEDNÍ BANKA ČESKÝCH SPORITELN

PODRUŽNICA V TRSTU
via del Ponterosso 5. — via Nuova 15
Vloge na knjižice 3³ 4¹ 0 po odgovoru na tekoči račun 4¹ 4¹ 0 nem roka.
Stalne vloge in vloge po tekočem računu po dogovoru najugodnejše.
VADJE KAVCIJE MENJALNICA.
Uračne ure od 9. — 12. 1/2, dop. in 2. 1/2 — 5. po p.

PODLISTEK

Glasbeni večer

tržaške podružnice »Glasbene Matice«.

Prošli teden je razposlal odbor naše Glasbene Matice članom in prijateljem društva vabilo na »glasbeni večer« ob skromni vstopnini, z bogatim različnim sporedom, vrednim vsakega koncerta. — Brali smo na njem imena glasbenikov a la Haydn, Mozart, Čajkovski, Grieg, našega domačega Adamiča itd., obetale so se nam solotočke na goslih in klavirju, pevske solotočke posameznih solistov zase in v ensembli, veliki zbor naraščaja, orkester na lok in celo kvartet na lok: ih za vse te nastope so bili pripravljeni zgolj gojenci in učitelji naše »Glasb. Matice«.

Že ko se je g. Teply pojavil na odru in vzel v roke svojo sugestivno taktirko, mu je občinstvo, ki se je udeležilo glasbenega večera zelo mnogoštevilno, z gorkim pozdravom izkazalo svoje zaupanje, ki ni bilo neosnovano. Kajti toliko prvo točko, »Venec« ju goslovanskih pesmi (devet), katere je g. kapelnik sam priredil za orkester na lok, kolikor tudi drugo točko, nelahko »Otroško simfonijo« Haydnovo, je mladi orkester proizvajal ubrano, natančno in disciplinirano.

Posebno, kar se tiče discipliniranosti v obče, se mora omeniti, da je prav ta last-

za gojenje komorne glasbe. Igrali so gg. Teply, Susteršič, Prinčič in Frišković. — Naštudirani je bil kvartet temeljito, posebno prvi in drugi stavek sta bila prav eksaktno izvedena. Naše občinstvo, kateremu je ta vrsta komorne glasbe bolj nova prikazen, je pazljivo in pobožno sledilo preciznemu izvajanju.

G. Vlad. Rybář je igral Griegovega »Metuljčka« in Singingovo »Pomladansko šumljanje«, komada, ki zahtevata več zbrusene tehnike in glasbenega umevanja. S svojim prednašanjem je pokazal lep glasbeni talent in metodično šolo.

Kakor instrumentalni, tako je tudi vokalni del sporeda presenetil udeležnike večera. — Pod šolskim ravnateljem g. Šoncem sta bila uvedena v glasbeno šolo pouk za solopetje, katero vodi g. Šonc sam, in pa sistematični pouk za toliko potrebni zborov naraščaj, v katerem se delita g. Šonc in g. Waschte, ki je obenem gojenec prvega v pouku za solopetje. Solopetje obiskuje sedaj dvanajst gojencev in gojenk, od katerih sta nastopila na glasbenem večeru dva s samostojnimi točkami in pa skupno z drugimi solistinjami v kvintetu.

Tenor-solist gosp. Kalin je v Conconovi solfeži s podloženim tekstom »Moje solze« pokazal, kako zna svoj simpatični lirski tenor obvladati v raznih nijansah in finesah in ga uporabiti za čustveno in vendar markantno predavanje. G. Waschte je s svojim polnim in zvonkim baritonom pro-

izvajal štiri bosenske narodne pesmi precizno in uglajeno in jim znal vlti s svojim prožnim glasom pristni narodni duh. Občinstvo ju je bogato obdarilo z aplavzom, ki je bil še večji, ko so imenovana in ga. Gorenjčeva in gci. Mar. in Mat. Šonc proizvajali čisto, natančno in vendar z lahkonim predavanjem lepi Mozartov kvintet iz opere »Čarobna piščal«. Med pevske točkami večera je bila ta sicer najtežja, a je prav radi tega dosegla tudi največji uspeh. Ubrano, čisto in zaokroženo se je vjemalo vseh pet glasov v harmonično celoto, najboljši dokaz dobre in enotne pevske šole, ki stremi za tem, da po natančnem sistemu koncentrirano in izkoristi z najmanjšim le možnim naporom ves glasovni material pevca, ki tako pridobi na moči, zvoku, uglajenosti in vstrajnosti. V tem pogledu gre posebno sistemu vrlega g. Šonca posebna hvala.

Slednjič je nastopil pod vodstvom ga. Waschte še zborov naraščaj, ki je zapel dvoglasno Sansonovo »Oj ve ptičke selike« in Adamičev »Večer«. Kar je bilo prej rečeno o discipliniranosti in nastopu, velja v posebni meri o izvajanju tega naraščaja, preko sto dekle in dečkov v dobi 10 do 14 let. Po končanih predpisanih tejahj dobimo s tem naraščajem mnogovreden in izvežban pevski material za naše pevske zборе. Zato je prištevati ta pouk naraščaja k posebno hvalevrednemu in plodonosnemu delovanju naše Matice.

Manjšini, in pa, da ni tu ne tam univerze. Razlika pa je ta, da v Brnu zahteva češka manjšina univerzo, v Trstu pa laška večina. In Čehi podpirajo to laško zahtevo v imenu kulture in zamerjajo slovenski manjšini, ker se temu upira, ako ne dobi primerne kompenzacije, bodi že v ustanovitvi sličnega zavoda ali pa učnih zavodov drugih vrst. Sedaj pa vprašamo gospodo Čeh, kaj bi oni rekli, če bi sedaj vlada dala Nemcem v Brnu nemško sveučilišče, namesto Čehom češko? Ali bi v taki ustanovi še videli le izpolnitev upravičene kulturne zahteve, kateri se ni smeti upirati? Ali bi oni glasovali za nemško sveučilišče v Brnu? Upri bi se prav gotovo in v vsej češki javnosti bi zavrelo od upravičenega ogorčenja, ker bi videla v tem po pravici tudi politično pridobitev Nemcev nasproti Čehom! In vprašamo Čeh: kaj bi rekli, če bi Slovenci glasovali za nemško sveučilišče v Brnu s izgovorom, da je to zgolj kulturna zahteva? Rekli bi — in zopet po vsej pravici —, da so jih Slovenci izdali, da so zagrešili izdajstvo na slovenski narodnosti! — Čehi naj si zapomnijo: ob danih okoliščinah in dogodkih bi bila ustanovitev italijanske pravne fakultete v Trstu brez sporazumljenja z Jugoslavo in prvi vrsti političnega smaga Italijanstva nad jugoslovanstvom! Mari hočejo Čehi res v imenu kulture pomagati njim, ki hočejo Jugoslovane narodno in kulturno ubiti? Mari menijo Čehi, da bi bil za Slovane izgubljeni Trst — da niti ne govorimo o etičnih vezeh sorodnosti krvi, ki spaja Čeha in Slovence — v večjo korist za politično pozicijo in trgovino in industrijo naroda češkega? Tisti Čehi, ki menijo, da se Italijani toliko pehajo za univerzo, ker vidijo v njej le kulturni postulat, so pač veliki idealisti. In v tem idealizmu naj bi nas Čehi pomagali praktično ubijati! Tu bi se v imenu idealizma, ki je v kričnem nasprotju z realnostjo, storila najljubejša krivica. In še enkrat vprašamo Čeh, ali res mislijo, da oslavljenje Slovanstva na jugu države ne bi nič vplivalo na politično pozicijo Slovanstva na severu?

Sama nedolžnost jih je! Prejeli smo: Kdor čita laške liste in jim verjame, je res vreden vsega pomilovanja. Dae 13. t. m., malo pred 3 popoldne sem opazoval akademike z Revoltelle, kako so se zbirali in v gručah sklepali o napadu na Slovence. Kar poskakovali so radosti, ko jim je kak njihov modrijan predložil kak novi načrt o nameravanem napadu. Grozno so se šopirili proti ščavom! Hrvate in Srbe so še posebej premlevali, češ, da ti tuji nimajo v Trstu ničesar iskati in da jih je treba energično pognati v ščavarijo! Gotovo pa je bila med zaratniki vsaj polovica slovanskih odpadnikov in ne malo Dalmatincev, Istranov, Goričanov i. t. d. — Naj le Lah! čenčajo, da so njih ljubljenci sama nedolžna jagnjeta in da so naši sinovi sami razbojniki, toda pameten človek jim gotovo ne bo verjel. Bedasti pa so dijaki in njih inspiratorji, ako mislijo, da bodo z gorjaci ugnali ali celo pregnali naš narod z njegovih lastnih tal!

Nov apostol. Sprejeli smo: Gospod F. Kleinmayr nastopa samozavestno in se — opravičuje. Ali more tajiti, da ne nazivlja naših voditeljev s frakariji, a frakarijo vse, kar jim je blizu? Kar je dobrega, pripisuje socializmu, kar je slabega — frakarjem. In govori vsakomur o slovenski kamori! V tem smislu je nastopil tudi na učiteljskem zborovanju kot nov apostol in izrekel svoje že znano mnenje o naših pevskih društvih in o naših prireditvah in

Obe proizvajani pesmi niste posebno lahki, a lepi, in sta bili zelo točno prednašani in v vrlo lepo nijansirani. Toliko mladih glasov, a vendar so vsi izzveneli kakor en sam enoten, poln in blagodneč glas. Prisotnemu občinstvu je izvajanje obeh pesmi jako ugajalo in je tudi rado dalo duška svoji zadovoljnosti.

V glasbeni literaturi, posebno v naši, imamo zelo malo takih dvoglasnih ženskih ali otroških zborov. Zato smo gu. Adamiču tem hvaležnejši za njegovo dobro uspešno skladbo, katero vzlic umetniški glasbeni formi odlikuje neka naravna neprisljnost. Priporočati bi bilo tudi drugim našim skladateljem, da bi posvetili svoje ustvarjalne sile tudi tej vrsti skladbe neprisljnih dvoglasnih otroških zborov v umetniški formi.

Sobotni glasbeni večer je bil zrcalo resnega in smotrnega delovanja naše podr. Glasbene Maticе. V teh točnih, natančnih in discipliniranih izvajanjih, ki so sad detajliranega in sistematičnega pouka in truda učiteljev glasbene šole, smo videli lep napredek uspešnega Maticnega delovanja. Prijeten spomin nam zapuša dobro uspeli glasbeni večer od minule sobote, in moramo le čestitati vodstvu glasbene šole, kakor tudi vrlim poztvovalnim učiteljem, posebno gg. Soncu, Teplemu in Waschte-tu, ki so na takratnem glasbenem večeru bili posebno udeleženi. Laj.

nič ni koristilo, da mu je sivolasi predsednik pripovedoval, kako so ravno ta društva orala trdo ledino. — Če je v vas, g. Kleinmayr, res dobre volje, zakaj ne začnate z delom, blizu sebe — v Škedenju? Tu je dovolj gnilega, Italijanski razredi so napolnjeni s slovensko rajo. Kjer bolje, nego tu, bi se prilegali n. pr. roditeljski večeri, s katerimi so mladi gospodje obsipali prejšnji odbor, češ, da jih zame-marja?! Kdor hoče narodu koristiti, mu ni treba, da še čaka ukazov od drugod, ampak kar sam naj prične z delovanjem! To bi bila prilika, da bi poučili ljudstvo, kaj je prava narodna zavednost in kaj bubarija. S takim delom bi manjšali število renegatov in v škedenjski ricreatorio, za katerega agitirajo italijanski učitelji, bi gotovo ne zašel noben slovenski otrok. Pa kaj, ko je že na ljudski šoli tako, da se bogu usmili, ko se celo nekateri izmed slovenskega učiteljstva pogovarjajo italijanski tudi tedaj, ko so sami med seboj! Drastično karakteristiko podaja slučaj, ki smo ga doživeli lani. Neka slovenska učiteljica je predlagala, kakor smo izvedeli, na konferenci, naj bi se razen zapisnika, vršil ves razgovor v slovenskem jeziku, kakor je to povsod na drugih okoliških šolah. In za ta predlog — ni nihče glasoval in molčali so, ko je vodja dotično učiteljico korenito nahrulil. Nikakor ne obdolžujemo s tem ravno g. Kleinmayrja, le svetovati bi mu hoteli, naj začne čistiti — okoli sebe in potem šele naj kritizira starejše lastne kdleže in omalovažuje naša društva s pridevkom „dvoimljive vrednosti“!

V pojasnilo. Tukajšnji list „Jugoslavija“ je prinesel v sobotni številki dopis bivših uslužbencev kavarne „Balkan“, v kateri me obdolžujejo: da sem jih žalil, da sem jih stante pede ven vrzel in da so bili oni zadnji Slovenci, uslužbeni v tej kavarni. Resnica pa je to, da sem natakarka pl. Valjaka v petek zjutraj opozoril, da ni to prav, če se ne odzvi-je, ako kak gost — kar se je zgodilo prejšnjega dne — trikrat kliče in trka na steklo „plačat“, marveč se razgovarja dalje z drugim gostom. In nota bene: sem ga jaz sam šel opozoriti na onega gosta, ki je klical. A natakarka še ni šel, tako, da je gost pustil denar na mizi in odšel. Natakarka pa je menil: če jaz govorim s kakim gostom, mora oni drugi čakati! Jaz sem mu odgovoril, da je to zame sramota, da tu sedim in moram to slišati. Ne samo vi, tudi Jovo, (drug plačilni natakarka) je tak. Ni torej res, da bi bil jaz rekel, da se sramujem natakarka, ki je drugače pošten, ampak rekel sem le, da se sramujem dogodka. Jaz sem odšel iz kavarne; natakarka pl. Valjak je prišel takoj na to v konflikt s kuharico radi neke škudlice, ki je bila nekoliko okrbljena, ne pa omazana, kakor je on trdil. Na to je prišel k meni v restavracijsko kuhinjo, pozivajoč me, naj grem takoj v kavarno. Ker sem pa videl, da je silno razburjen, sem mu velel, naj le gre, da že pridem za njim in poravnam stvar.

Poslano *)

Podpisana tvrdka časti se javiti slavn. občinstvu, da je tvrdki

ENRICO ZANETTI v Trstu, ul. Cavana 6 poverila splošno zastopstvo, kakor tudi edino in izključno prodajo svojih dobroznanih, gramofonov, plošč itd. s znakom

L'Angelo — Zonofono — Il cane.

P. N. občinstvo naj se obrne torej direktno na gori omenjeno tvrdko.

Öst-rrreichische Gramofon ges. v. H. Dunaj I.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko, kolikor mu zakon velela

Čutimo se dolžne naznaniti slav. občinstvu, da uporablja za ozdravljenje spolnih sifilitičnih bolezni renomirana zdravila „CASILE“, ki so po mnenju najizbojenejših zdravnikov edino moderno in radikalno sredstvo.

Berlitz Sch.-o. Odlikovani zavod za podučevanje jezikov, Francosko, hrvatsko, slovensko, italijansko, angleško, nemško, rusko, špansko in ogrsko. Podučujejo vseučilišni profesorji. Vsako sredo ob 6 uri zvečer brezplačne konference v francoskem jeziku. Polzkučni pouk brezplačen. Novo ravnanje. Različni pobjoljški.

Ravnatelj dr. Charles Viellemar Trst ulica Sanla 10 I.

Za informacije in lekcije od 8 zjutraj do 9 ure zvečer.

— ZDRAVNIK —
Dr. D. KARAMAN
specialist za notranje bolezni in za bolezni na dihalih (griže in nee)
ordinuje na svojem stanovanju v Trstu,
Corso II. 12
od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne.
TELEFON 177/IV.

Mnenje g. dra. Gaetana bar. Horroch

operaterja na Dunsju

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Naznanjam Vam na Vašo prošnjo, da rabim z uspehom že več let Vaše **ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO** (Vino dl China Ferruginosa Serravallo) proti oslavljenju vsled slabe hrane in proti vsakemu zadrževanju krvne tvorilve ter da zavzema Vaš izdelek trajno mesto v mojih ordinacijah.

DUNAJ, 29. oktobra 1907.

Dr. GAETAN bar. HORROCH.

Napredek vede

Najenergijnejše in gotovo se zdravi sifilis s svetovnim sredstvom

Jorubin Casile

Stotine zdravniških potrdil potrjuje, da se uretralna z ženja, prostatitis, uretritis in mehurni katarji korenito zdravijo s

konfeti Casile.

Konfeti CASILE urejajo uriniranje, ne da bi bilo treba rabiti zelo nevarnih cev (sili-gs), popolnoma odpravljajo in ublažujejo pečenje in pogosto uriniranje; edini korenito ozdravijo uretralna zoženja (prostatitis, uretritis, cistitis, me-

hurne katarje, kamen, nesposobnost za zadrževanje urina, sluzaste tokove itd. — Skatlja konfeti Casile K 4.—

JORUBIN CASILE, najboljše protisifilitično in poživiljajoče kričistilno sredstvo, ki se uporablja z uspehom proti sifilidi, anemiji, impotenci, kostoboli, ishias, vnetju žlez, polnim madežem, izgubi semena, polucijam, spermatoriji, steriliteti, nevrasteniji, energičen razkrojevalec urinske kisline itd. — Steklenica Jorubina Casile K 3.50.

Vbrizgavec CASILE zdravi beli tok, akutne in kronične katarje, vaginitis, uretritis, endometritis, vnetje in izpad maternice itd. Steklenica vbrizgavca Casile K 3.50. Kdor želi večjih pojasnil, tiskovni itd., naj naslovi dopis na lekarno LLOYD za g. Casile Trst, ki poda odgovor z obratno pošto zastonj in z vsi rezervno. Priznani medicinski izdelki CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih lekarnah. Zaloga v Trstu Lekarna Lloyd, V. dell'orologio 1. Pristan zdravlja Casile nosijo lastnoročni podpis M. Casile.

„Pogrebno društvo“ za Rocol in Kjadin

vabi na

redni občni zbor

kateri bo

v nedeljo, dne 22. marca 1914

ob 4 popoldne v prostorih „Konsumnega društva“ št. 728 v Rocolu.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Eventualni predlogi.

K obilni udeležbi uljudno vabi

Odbor.

TRST, ul. Acquadotto 36

nasproti gledališča Politeama Rossetti

Vsaki dan, pričenši v soboto 14. t. m. ob 3. uri popoldne.

Emilisa

Dve sestri rojeni z združeno glavo.

— Največji pojav sveta —

--- Asra ---

Živa punčka - Najmanjše kloveško bitje

Zadnji ostanek plemena ASTIC.

I. razred 50 vin. II. razred 30 vin.

vojaki in otroci: I. razred 20 vin. II. razred 10 vin.

Seme Najboljše in najlepše želiščno in cvetlično seme.

Ker je sedaj najprimernejši čas, naj se obrne vsaka gospodinja in vsak ljubitelj vrta na podpisano tvrdko, ki pošlje za K 3.— 30 zavitekov semena. Vsaki zavitek nosi sliko zelenjave in cvetlice. Tako je omogočeno imeti skozi vse poletje kapus, wirsing, belo zelje, pravi ohrovt, špinado, dunajske kolerabe, korenje, peteršilj, zeleno, peso, salato, redkev, fižol, grah, krastavce, buče, melone in 7 zavitekov cvetličnega semena. Za K 5.— dvakrat toliko.

M. German

Trst. Glavna prodajalna: v Mich Buonarrotti 18. Prodsja na drobno: v Panteo rosso 3. Tel. 1219.

::: NARODNA POSOJILNICA IN HRANILNICA v TRSTU :::

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

NOVA ULICA ŠT. 13, II. NADSTROPJE

sprejema in obrestuje **vloge na knjižnice po 4 1/2, 4, 5%.**

Daje posojila na menice in vrednote na mesečna ali tedenska odplačila.

Eskontuje irgevske menjice. Prodaja srečke na mesečne obroke

Zaloga izgotovljenih oblek

Velika izbira oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. Specialiteta v vrenji. Izbira volnenega blaga.

NA OBROKE in tudi proti takojšnjemu plačilu Cene najzmernejše.

ADOLF KOSTORIS

TRST, ULICA SAN GIOVANNI 16, I. NADSTROPJE

zraven „Buffeta Automatic“. Tel. 251, R. II. — POZOR! Skladišča se nahaja v I. n.

Trgovci! Peki!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Narodnjak. naročajte pri domači trgovci, ki Vam postreže po konkurenčnih cenah. Priporočam J. J. SUBAN, Trst, Via Varsari 10 Telefon N. 2266

Odšel je. Ko pa sem prišel čez pol ure v kavarno, ni ga bilo več tam. Opoldne pa je prišla blagajničarka. Poldi Sluga k vratarju v hotelu ga obvestila, da ne pride več. In res ni več prišla v kavarno in je potem sploh nisem videl več. Druga blagajničarka, gea. Josipina Ogrinc, je kakor sem čul, hotela popoldne nastopiti službo, a jo je prva blagajničarka pregovorila, da ni storila tega. Plačilni natakar Ivo Primožič pa je bil ta čas bolan in ga onega dne ni bilo v kavarni. Posebno moram naglasiti, da od vseh štirih imenovanih ni od onega dne nobeden z menoj osebno govoril. Pač pa so prišli vsi štirje v soboto popoldne k vratarju hotela zahtevati knjižice in certifikate. Vrtar je odgovoril, da mora knjižice prej poslati na policijo v svrhu objavljenja, a certifikati da se morajo šele pisati. Na to so odšli, ali Valjak se je povrnil z ulice, veleč: ako ne dobim knjižice do ene ure, pokličem ga. Bleho k sodniji, ker jaz se moram odpeljati! — Pozneje mi je vratar to povedal in jaz sem rekel: Kaj moremo storiti, če nočejo ostati? Moramo jim dati knjižice! In res so popoldne dobili knjižice, certifikate in denar. Nato sem še istega dne zvečer sprejel v službo dva natakarja Slovence in dve kasirki Slovenki! In tu naglašam značilno dejstvo, da je več Slovencev na tem podjetju že več let zaposlenih. Iz tega dejstva more javnost posneti, kako jaz — Slovence ven mečem! Stori sem le toliko, kolikor sem bil dolžan v interesu podjetja. Da pa ni dovolj sposobnih slovenskih natakarjev vsikdar na razpolago, je temu vzrok v dejstvu, da se Slovenci ee posvečajo radi temu poklicu, kar sem izkusil jaz opetovano, ko sem iskal gojencev za restavracijo.

K. Bleha, hotelir „Balkana“ v Trstu.

Tržaška mala kronika.

Trst, 16. marca.

Uboj v Starem mestu. Poročali smo že včeraj o poboju v Starem mestu, kjer je ladijski kurjač, Arabec Osman Ahmed, zabodel nekega Martina Jurešića, mornarja, rodом iz Dalmacije in sicer tako hudo, da je bil Jurešić v par minutah mrtev. Povedali smo tudi, da se je pretep začel vsled neke ženske, ki je živela z Osmanom Ahmedom na vero, a je poleg tega še prav rada pogledala po drugih moških in je tudi še prav pred onim strahovitim dogodkom nekako izzivaloče vpričo Osmana Ahmeda ljubinkovala z Jurešićem. Ime te ženske smo včeraj napačno povedali. Imenuje se Marija Kovačič, ne pa Kocijančič. Tekom današnje noči je bila aretirana tudi ta Marija Kovačičeva in pa neki Ličen, pri katerem so našli, da ima suknjič na več krajih prerezan z nožem. Obenem pa je bil aretiran tudi neki Anton Sredonja, s priimkom »Toni tartaria«, ker je osumljen, da je skrivaj uboj Martina Jurešića. Osman Ahmed je bil danes po preiskovalnem sodniku potom tolmača zaslišan. Izpovedal je v arabskem jeziku in je odločno zatrjeval, da mu je rabil nož le zato, da si obvaruje svoje lastno življenje, kajti oni drugi so ga pobili na tla in bi ga bili gotovo ubili, da se ni branil z nožem.

Nemška križarka »Breslau«, ki se je nahajala več mesecev v popravilu v ladjedelnici pri Sv. Marku, je danes dopoldne zapustila ladjedelnico in se zasidrila pred tržaškim pristanom.

Res priporočljiva uslužbenca si je naročila iz Italije trdka Pisani, ki ima svoje skladišče v prosti luki. Seveda domačin ni za kako zaupno mesto, za kaj takega je treba renjokla in 26letni Jakob Pontello, rodом iz Spilimberga pri Vidmu, je bil tiisti poštenjak, ki je odtehtal one domačine, kar se tiče poštenosti in zvestobe. In res bi bilo vse dobro in Pontello bi se bil še nadalje svetil v glorijske poštenosti in zvestobe, ko ne bi bila trdka v zadnjem času začela pogrešati raznega blaga v svojem skladišču. Zlasti je začela izginjati kava in pa poper. Vreče v skladišču so namreč začele nekam čudno mršavati, in ko so jih začeli tehtati, so našli, da manjka po več kilogramov blaga v njih. Trdka je o vadila stvar policiji, ki je Pontella aretirala. Dognalo se je, da je Pontello nekaj ukradenega blaga poslal svoji rodbini. Našli so pri njem tudi hranilno knjižico poštnih hranilnice, na kateri je bilo naloženih 400 K in o katerih je trdil Pontello, da niso njegove. Pontella je izročila policija sodišču.

Tat na ladji. Ponoči okrog tričetrt na dve se je vtihotapil na parnik »Perla« 28letni kurjač Josip Smith, ki je uslužben na angleški ladji »Franconia«, in je ukradel iz kabine nadmornarja Kozima Albanueja, ki je spal v kabini, srebrno uro. Tatu pa so le zasledili in in so tudi našli pri njem na »Franconiji« ukradeni uro. Smith je bil aretiran.

Pretep. V kavarni »Univerzo« na Vojašničnem trgu sta danes ponoči igrala na karte pekovska pomočnika 18letni Anton Omeiner iz Liberca na Češkem, stanujoč v zagati Krištofa Kolumba št. 14, in pa 17-

letni Romeo Klant, ki prenočuje v ljudskem prenočišču v ul. Pondares. Med igro sta se nekaj sporekla, in konec je bil, da je Omeiner udaril svojega tovariša z velikim ključem s tako silo po glavi, da je leta moral iskat pomoči na rešilno postajo. Omeiner je bil aretiran.

V prosti luki je bila aretirana 32letna Ivana Linz, stanujoča v ul. del Ponte št. 5, ker je v hangerju št. 1 A, kjer so bile zavornice le priprte, izpraznila vrečo kave. **Samomor.** V kopalnišču Manzoni si je danes zvečer ob polni ro, ležeč v banji, 55letni mešetar Josip Segré, rodом iz Palmanove, prerezal žile na obeh rokah. Prepeljati so ga hoteli v bolnišnico, a je medpotoma izdihnil. Truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Justu. Vzrok samomora ni znan.

Polskušen samomor. 20letni mornar Anton Zarli, stanujoč na Josipovem trgu št. 4, je izpil v samomorilnem namenu nekaj octove kiseline. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Slovensko gledališče

V nedeljo popoldne se je ponovila v našem gledališču burka »Martin Smola«, ki je pobudila mnogo smeha in zabave.

Zvečer pa je bila benefična predstava naših nepoklicnih igralcev. Občinstvo je upoštevalo njihov trud za procvit in napredek našega gledališča in je posetilo predstavo v prav lepem številu. Le žal, da so si benefičijanti izbrali igro, ki vsled svojih neštevilnih tehničnih pomankljivosti nudi igralcem skoraj nepremostljive težave. Da je Jurčičev »Dom en« gotovo prav čedna snov za ljudsko igro, ne bomo tajili, toda Česnikova dramatičacija je tako šepava, s takimi nelogičnimi poskoki — osebe prihajajo na oder tedaj, ko bi jih človek najmanj pričakoval — da bi bilo treba naravnost ekscentričnih poklicnih igralcev, da bi rešili stvar vsaj za en večer. Potemtakem je pač umljivo, da nas predstava kot taka ni zadovoljila. Najboljša izvedena je bila vsekakor uloga Urha, v kateri je našel g. Boleslavski nekaj prav toplo se prilagajajočih momentov. V ostalem bi bil prav dober tudi gosp. Gradiš v ulogi očeta Jurca, toda — kmet ni bil. Gotovo mnogo bolje je v tem pogledu pristojala g. Ljubiču uloga grajsčaka Sove, ki jo je izvedel vseskozi dosledno. Za glavno ulogo duševno in telesno krepkega kmetkega fanta Domna pa je bil gosp. Kovačič vse premehek. Take izbruhe čustev bi pač pričakovali od histerične novodobne mestne gospodične, ne pa od kmetkega fanta in to še celo izza časov grajskega gospostva. Ženske uloge so bile v rokah gospic Lepuševe, Kavčičeve in Železnikove, ki so prav dobro izvršile svoje naloge. Izročili so jim vsaki lep šopek, gci. Železnikovi pa poleg tega še servis za kavo, dar svetoivanskih gospa. G. Gradišu je bil izročen lovorjev venec. Režija, ki je bila v rokah g. Boleslavskega, je bila sicer dobra. V sceničnem oziru pa nam ni ugajala pozornica v prvem dejanju. Takih graščinskih sob ne poznajo niti dandanes naši najboljši kmetje, kaj pa šele v tistih časih. Prav tako pa tudi kmetjski fantje niti tedaj niso niti jih sedaj ne vozijo hlobov v praznični obleki, dekleta pa tudi ne sede doma v mašni.

Občinstvo je bilo v ostalem s predstavo kot benefično predstavo nepoklicnih igralcev zadovoljno in je igralcem po vseh dejanjih prav živahno odobraval. — r.

V četrtek ob 3:30 popoldne zanimiva veseloigra

„GOSPOD SENATOR“

kot kronska predstava.

Zvečer ob 8:15 premijera izborne veseloigre

NAVIHANCI

ali »Kako je omočil svoje tri hčere«.

Vstopnice se dobivajo pri gledališk blagajni v »Nar. domu«.

MALI OGLASI

se računajo po 4 stot. besedo. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Išče se čevlarskega delavca za vsako delo. Ulica Boccaccio št. 4. 254

Brivskega pomočnika, mladega, veščega italijanskega jezika sprejme Andrej Rojce, brivec, v ulici Acquedotto 20. 253

Odda se soba pripravna za enega ali dva prijatelja. Ulica Miramar št. 23, vrata 13. 250

Odda se soba in sobica s hrano v ul. Bascetto 40, polnadstropje, vrata 2. 171

Gostilniški dekret dekret se odda takoj za Barkovlje. Oddajo se tudi stanovanja. Ulica Belvedere št. 75 vratar. 251

Prodajo se vrata, okna, umivalniki, vse v dobrem stanu. — Ul. Andrea Paladio št. 10. 249

Lepa značajna soba se odda dvema mladeničema v ulici Molin grande 34, V. nad. 250

TOVARNA

ROULEAUX

Ing. LUDOVIK FISCHER

Ulica Moreri 72 TRST-ROJAN

TELEFON 29-14

Izdeluje jeklene kakor tudi lesene

ROULEAUX

Ima v zalogi vse potrebščine za lesene in jeklene ROULEAUX. Delo solidno.

Iščemo dečka za pisarniškega postrežnika, iz poštene rodbine, 14-16 let starega s primerno lepo pisavo. Zglašiti naj se v spremstvu očeta ali mame pri »PRVI ČFSKI« ulica Geppa 15, II. n. 245

Išče se ženska sestanovalka za sobo: 12 K mesečno, Belvedere 23, II., Majer. 255

Več spalnih sob prodaja mizar Anton Mihalič v ulici dell' Istria 10, I. nadstropje. Lastno-ročno solidno in garantirano delo. Cene jako nizke. 243

Plesna šola vsak torek in petek od 8 do 10 zvečer se vrši v dvorani »Konsum. društva« pri Sv. Jakobu. 212

Slovenska družina odda sobo gospodu. Ulica Tor San Lorenzo št. 10, vrata III., 12. 212

Odda se meblirana soba s 15. marcem v ul. Commerciale št. 11, III. nadstropje. 212

Sv. Jakobčani! Priporoča se Vam žgajna Campa St. Giacomo. št. 17 — BRATA SOSIĆ. 172

Nova brivnica Via Belvedere št. 4 se priporoča slavnemu občinstvu. Udanj Muljevič Jurč, bivši pomočnik V. Glurina. 2006

Kovaške vsjen e s plačili tovarna reu'suta Ing. Ludovik Fischer, Rojan, ulica M rzeri 72. 249

+

Potrim srcem naznanjam podpisani tudi v imenu odsotnih sorodnikov, da je danes ob 3½ po dolgi in mučni bolezni umrl

FRANJO SLUGA.

Pogreb dragega pokojnika bo jutri v sredo ob 3 in pol popoldne iz mestne bolnišnice k Sv. Antonu novemu in od tam na mirodvor. Preblag mu spomin!

TRST, dne 16. marba 1914.

Zvonko Požar.

Novo Pogrebno Podjetje, Corso 47.

Apno prve vrste

v kosih, prahu in ugašeno se dobiva pri apnenici nekdanj BOSCHETTI nad postajo Nabrežina po jako nizki ceni. Apnenica J. WILD, Nabrežina-Šempolaj

Prodaja se:

velik bukov gozd za posekati, ključavnice po K 1, dve na pol pokriti kočiji in eden brek pri pri Franu CVEKU v Kamniku.

Nova slovenska čevljarnica

ANTONA JAVERNIKA

v Trstu, ulica Farneto 33

Sprejemajo se naročila po meri za vsakovrstne oblike, tako amerik, angleške in druge. Sprejemajo se tudi vsakovrstne poprave po zmernih cenah. — — — DELO SOLIDNO.

A. ŠEBEK, frizer, Trst

ulica San Antonio št. 2 polnadstropje

uhod ulica San Nicolò št. 33

priporoča cenjenim gospem svoj NOVI SALON za česanje, pranje glave itd. itd.

HELIVETIA

Velika zaloga gramofonov

Trst, — ulica Barriera vecchia 19.

Vedno v zalogi velika izbor slovenskih in hrvatskih plošč od kron 250 naprej. Vedno nove plošče najboljših vrste. Gramofoni na obroke.

Zobotehnični ambulatorij

Ermanno Schultze

Trst, ulica Caserma št. 17, II. nadstr.

Posebni zavod za umetne zobe brez ustne plošče. Plombiranje z zlatom, platinom in porcelanom. Vsa dela brez bolečin. Zravnjanje krivo rastočih zob. Zmerne cene. Sprejema od 9 do 1 in od 3 do 6 popoldne.

RESTAVRACIJA

AURORA

Trst, ulica Carducci št. 13.

V sredo, 18. marca 1914

Josipov večer

velik KONCERT

srbskega šabačkega orkestra

in umetnika na godli in cimbalu pod vodstvom Vlade Radosavljevića.

Isti večer se bo produral glasočiti profesor magije

Giosua—Seni—Mod.

Začetek ob 8 zvečer. — Konec kedaj?

VSTOPNINA PROSTA.

Za mnogobrojen obisk se priporoča

JOSIP DOMINES.

Poleg renomiranega Gossovega piva se tuči pivo Reuchel-Bräu iz Kulo-bacha.

Slovenoi! :: Slovani!

Priporoča se Vam slovenski krojač

Fran Rupnik

Trst, ulica Geppa 10, I. nadstropje

kateri izdeluje obleko iz črnega in navadnega sukna po zmernih cenah. Uzorci na razpolago. Izdelane obleke na ogled. Solidno delo.

izdeluje uniforme vseh vrst.

Priporoča se alav, občinstvu za obilen obisk.

Tovarnaglasovirjev

H. BREMITZ

Via Tor San Piero 2 Belvedere, Tel. 17-84

Je edina, ki more konkurirati v cenah z drugimi trdkami, ker se nahaja izven dragega središča mesta na obširnih in lepih prostorih.

Žganjarna

Ivana Verhauc-a, Trst, ul. Stadion 29

se priporoča cenj. občinstvu za obilen obisk.

Prodaja se žganje vseh vrst.

Postrežba točna. — Cene zmerne.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov.

izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.